

Nr 99

**av herr Fågelsbo
om vidgad rätt till befrielse från skattetillägg**

Enligt 116 a, b och d § taxeringsförordningen träffas den som i deklaration eller annat skriftligt meddelande lämnat oriktig uppgift om sina ekonomiska förhållanden av en särskild avgift, s. k. skattetillägg, såvida inte uppgiften består i uppenbar felräkning eller misskrivning. Tilläggets storlek bestäms till viss procent – 50 procent för inkomstskatterna och förmögenhetsskatten – av den skatt som skulle ha undandragits om det oriktiga meddelandet inte upptäckts. Skattskyldig kan befrias från skattetillägg om felaktigheten med hänsyn till hans ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller den oriktiga uppgiftens särskilda beskaffenhet eller därmed jämförlig omständighet är att anse som ursäktlig. Skattetillägg är en administrativ sanktionsform, och den lokala skattemyndigheten är beslutande myndighet i första instans.

Motivet för att införa reglerna om skattetillägg var att man ville skapa ett effektivt påtryckningsmedel i syfte att få fram korrekta och i författningarna föreskrivna uppgifter från de skattskyldiga. Dessutom skulle handlägningsformen vara enkel, snabb och praktisk. Vid tillämpningen av bestämmelserna har det emellertid visat sig att även om skattetillägg som sanktionsform allmänt sett stärker skattemoralen så sker det till priset av att myndigheterna på grund av reglernas utformning fattar beslut, som i vissa fall är uppenbart obilliga för den skattskyldige. De kategorier som drabbas av skattetillägg är ofta förstagångsdeklaranter, nyblivna änkor som varit vana att få hjälp vid deklarationsförfarandet, personer för vilka uppgiften att avge deklaration ter sig alltför svår m. fl.

Enligt lagtexten skall skattetillägg utgå så snart en oriktighet är konstaterad, dvs. oberoende av om slarv eller uppsåt förelegat. Eftersom de personliga förutsättningarna för att fullgöra deklarationsplikten på ett korrekt sätt varierar i hög grad, kan man fråga sig om fördelarna med ett i stort sett automatiskt verkande system med en odifferentierad straffskala för alla de gärningstyper som det här är fråga om verkligen uppväger de nackdelar som från rättssäkerhetssynpunkt och av billighetsskäl är förenade med bestämmelserna. Härtill kommer att det i många fall konstateras att vissa ömmande omständigheter är för handen, som likväl inte är tillräckliga för att de i lagtexten preciserade befrielsegrunderna blir tillämpliga. Något utrymme för att jämka påföljden med hänsyn till omständigheterna har lagstiftaren inte lämnat för dessa fall. Bestämmelserna om skattetillägg skiljer sig i detta avseende från bestämmelserna om vite.

Det finns därför anledning att ifrågasätta om inte bestämmelserna om

skattetillägg i taxeringsförfordningen – mot bakgrund av vunna erfarenheter – bör kompletteras med en jämningsklausul och att de i 116 d § taxeringsförfordningen upptagna befrielsegrunderna bör ses över i avsikt att ge skattedomstolarna möjligheter till en mera nyanserad bedömning i hithörande frågor.

Med hänvisning till det anförda hemställas

att riksdagen uttalar sig för en översyn av taxeringsförfordningens bestämmelser om skattetillägg så att nuvarande regler kompletteras med en jämningsklausul och de i 116 d § taxeringsförfordningen upptagna befrielsegrunderna utvidgas i avsikt att ge skattedomstolarna möjligheter till mer nyanserad bedömning i fall, då oförstånd och inte försök till skattesmitning bedöms föreligga.

Stockholm den 10 januari 1975

ANTON E. FÄGELSBO (c)